

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., ve věci

žalobce: **Den Braven Czech and Slovak a. s.**
se sídlem Úvalno 353, 793 91 Úvalno
zastoupený advokátem JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským
se sídlem Palackého 151/10, 796 01 Prostějov

proti
žalovanému: **Generální ředitelství cel**
se sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2020, č. j. 28663/2020-900000-314,
ve věci uložení cla

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní body:

1. Žalobou došlou zdejšímu soudu dne 10. 8. 2020 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2020, č. j. 28663/2020-900000-314 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto o jeho odvolání proti rozhodnutím Celního úřadu pro Moravskoslezský kraj ze dne 31. 3. 2014, č. j. 1364-55/2014-570000-51, 1364-56/2014-570000-51, 1364-57/2014-570000-51, 1364-58/2014-570000-51, 1364-59/2014-570000-51, 1364-60/2014-570000-51, 1364-61/2014-570000-51, 1364-62/2014-570000-51, 1364-63/2014-570000-51, ze dne 1. 4. 2014, č. j. 1364-64/2014-570000-51, 1364-65/2014-570000-51, 1364-66/2014-570000-51, 1364-67/2014-570000-51, 1364-68/2014-570000-51, 1364-70/2014-570000-51, 1364-71/2014-570000-51, 1364-72/2014-570000-51, 1364-73/2014-570000-51, 1364-74/2014-570000-51, 1364-75/2014-570000-51, 1364-76/2014-570000-51, 1364-77/2014-570000-51, ze dne 2. 4. 2014, č. j. 1364-78/2014-570000-51, 1364-79/2014-570000-51, 1364-80/2014-570000-51, 1364-81/2014-570000-51, 1364-82/2014-570000-51, 1364-83/2014-570000-51, 1364-84/2014-570000-51, 1364-85/2014-570000-51, 1364-86/2014-570000-51, 1364-87/2014-570000-51, 1364-88/2014-570000-51, 1364-89/2014-570000-51 a ze dne 3. 4. 2014, č. j. 1364-90/2014-570000-51 (dále jen „prvostupňová rozhodnutí“) tak, že tato byla změněna.
2. Žalobce v žalobě namítal předně uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení daně. Toto odůvodňoval tím, že použití speciální desetileté lhůty, upravené ustanovením § 265 zák. č. 13/1993 Sb., ve znění od 1. 7. 2011 do 31. 1. 2012 (dále jen „celní zákon“), není na místě, neboť toto ustanovení je třeba vykládat jako výjimku z pravidla restriktivně. Krom žalovaným uváděné dvojice alternativ skutkového stavu, kde každá obsahuje čin, pro něž by mohlo být zahájeno trestní řízení, a tedy i splněna podmínka speciální lhůty, totiž existuje alternativa, která by trestný čin neobsahovala a jejíž existenci žalovaný zcela pominul. Jde o využití legálního způsobu, jak neplatit antidumpingové clo, spočívajícího v přesunutí finální fáze výroby (potažení) řešeného zboží, perlinky, do Malajsie. Tato alternativa se navíc s přihlédnutím k předpokladu řádnosti a zdokumentovaným strojům žalobcova dodavatele jeví jako nejpravděpodobnější. Žalobce uzavírá, že nemá-li nejpravděpodobnější skutková varianta žádnou spojitost s trestnou činností, nemůže závěr o aplikaci desetileté lhůty pro placení cla obstát. Jelikož pak správní orgány neprokázaly důvodné podezření, že došlo ke spáchání trestního činu, měla se zde uplatnit obecná tříletá lhůta, která již ale marně uplynula.
3. Druhý okruh žalobcových námitek proti napadenému rozhodnutí se týkal skutkového stavu, který byl dle jeho názoru zjištěn zcela nedostatečně. Uvedl, že celní úřad nesplnil svou důkazní povinnost stran prokázání, že zboží pocházelo z Číny, a nikoli z Malajsie. Žalobce vytknul správním orgánům obou stupňů, že vycházely toliko ze zprávy o misi úřadu OLAF č. Thor (2013) 9294-12/04/2013 (dále jen „zpráva OLAF“), která však dle žalobcova názoru trpí (mj.) následujícími nedostatky. Předně se jedná pouze o obecné shrnutí, které nemá vypovídající hodnotu ve vztahu ke konkrétním dodávkám pro žalobce, dále měli autoři zprávy vycházet z výpovědi osoby, která byla v okamžiku návštěvy pracovníků OLAF přítomna v uzavřené provozovně a prohlásila se za zástupce vývozce, aniž by byla ověřena její totožnost a oprávnění jednat jménem vývozce. Žalobce nemohl být výsledkům přítomen a byl následně ze zprávy OLAF seznámen pouze s jejich shrnutím. Závěry autorů zprávy plynoucí z těchto výpovědí jsou proto nepřezkoumatelné a nezpůsobilé k důkazu. Další nedostatek žalobce spatřuje ve skutečnosti, že OLAF pracoval pouze s výstupem z evidence dokladů úřadu pro město Port Klang (doklady ZB1 a ZB2), aniž by fakticky disponoval samotnými dokumenty. Na konci výčtu nejzásadnějších nedostatků žalobce uvedl, že se zpráva dostatečně nezabývala přítomností strojů

nezbytných pro potažení perlinky v navštívené Malajsijské provozovně. Žalobce má za to, že zboží mohlo mít původ v Malajsii, a to na základě dokončení výroby zboží dopraveného do závodu v Malajsii. Zpráva OLAF, celní úřad i žalovaný tuto možnost zcela ignorují s odkazem na to, že v zóně volného obchodu přístavu Port Klang nelze výrobu zboží provádět, a to i přes fakt, že z tohoto zákazu lze udělit výjimku. Tím, zda měly závody žalobcových dodavatelů výjimku, se však ani OLAF ani české správní orgány nezabývaly. Řečené nedostatky zprávy OLAF coby jediného důkazu vedly k vydání prvostupňových rozhodnutí založených na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Jelikož pak taková rozhodnutí žalovaný nezrušil a ani nepřistoupil k doplnění dokazování, zatížil své vlastní rozhodnutí vadou spočívající v nedostatečném skutkovém zjištění a nepřezkoumatelnosti.

4. Vposled vznesl žalobce otázku své dobré víry. Uvedl, že i kdyby došlo k prokázání čínského původu zboží, měly správní orgány s ohledem na pravost předložených dokladů zvážit, jestli tu není důvod k upuštění od doměření cla s ohledem na dobrou víru žalobce. Z ustanovení čl. 220 odst. 2 písm. b) nařízení Rady č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex společenství, v tehdy účinném znění (dále jen „starý celní kodex“) totiž vyplývá, že pokud si orgány vydávající potvrzení byly nebo měly být vědomy toho, že zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení, je vydání potvrzení chybou, kterou dobrověrně jednáající osoba nemohla rozumným způsobem zjistit a doměření cla tedy nebude provedeno. Uvedl, že si při obchodování počínal dostatečně obezřetně a ze souboru dokladů (zejména faktura, konosament a osvědčení o původu zboží vydané MMOP), které byly připojeny k jednotlivým celním prohlášením, nepojal žádné pochybnosti, které by jej měly pohnout k prověřování pravdivosti těchto osvědčení. Žalovaný sám pak (v odůvodnění napadeného rozhodnutí – pozn. soudu) potvrdil, že řečené doklady byly způsobilé vzbudit důvěru žalobce v původ zboží. K existenci chyby celních úřadů pak žalobce uvedl, že pokud je pravdou, že osvědčení o původu byla vydána na základě nepravdivých informací, pak jejich vydání nutně muselo být výsledkem pochybení zainteresovaných orgánů státní správy.

Stanovisko žalovaného

5. K námitce prekluze, kdy tu existuje alternativa, při které by zde vůbec nebyl trestný čin a žalovaný tuto nezohlednil, citoval žalovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 28. 2. 2019, č. j. 45 Af 26/2016 – 60: *„pro účely prolomení základní tříleté prekluzivní lhůty podle čl. 221 odst. 3 celního kodexu a následnou aplikaci § 265 starého celního zákona je dostačující pouhé podezření, že žalobkyně takový čin spáchat mohla. Správní orgány v celním řízení ostatně ani nemohou rozhodovat o vině (resp. trestu) za trestné činy; to mohou podle článku 40 odst. 1 Listiny základního práv a svobod činit pouze soudy (§99 d. ř.). (...) Úvahy žalovaného směřující k tomu, zda v dané věci lze spatřovat důvodné podezření, že žalobkyně trestný čin zkrácení daně, poplatku a jiné povinné platby, a to alespoň ve formě nepřímého úmyslu (tedy že žalobkyně věděla, že může krádit clo, a byla s tím srozuměna) spáchat mohla či nikoli, které žalobkyně označuje za „nepřípustné dedukce“, jsou proto zcela na místě.“* Žalobcem popisovaná skutková alternativa pak pomíjí fakt, že provozovny žalobcových dodavatelů, ve kterých se nacházely ony zdokumentované stroje, se nachází mimo zónu volného obchodu přístavu Port Klang. Za tohoto stavu nemohly řečené společnosti přepracovat zboží v zóně volného obchodu. Navíc pouhé potažení (byť i provedeno v zóně volného obchodu) není způsobilé získat pro produkt preferenční malajsijský původ ve smyslu části II přílohy 13a nařízení Komise (EHS) 2454/93, kterým se provádí starý celní kodex (dále jen „nařízení 2454/93“), protože dostatečným zpracováním je podle tohoto

předpisu pouze výroba síťoviny ze skelných vláken z příze, pramenů nebo rovingů nebo ze skleněné vlny. Na základě uvedených skutkových zjištění pak žalovaný konstatoval, že třetí skutková alternativa, uváděná žalobcem, zůstává pouhou nepodloženou hypotézou a nemá oporu ve zjištěném skutkovém stavu.

6. K námitkám žalobce stran kvalit zjištění skutkového stavu žalovaný uvedl, že většinu již vypořádal v napadeném rozhodnutí. Zdůraznil, že tabulka, obsažená v příloze č. 19 zprávy OLAF, není, jak soudí žalobce, „*pouhým obecným shrnutím bez vypovídací hodnoty k dodávkám pro žalobce*“. Tato tabulka obsahuje relevantní skutkové informace o dovozech a vývozech zboží, které evidují malajsijské orgány. Žalovaný pak z úřední činnosti ví, že doklady mají v Malajsii fakticky v držení deklaranti, a správa zóny volného obchodu vede pouze elektronickou evidenci těchto dokladů. Celní úřad i žalovaný tak při dokazování disponovali stejnými informacemi, jaké měly k dispozici celní orgány Malajsie v době konání mise OLAF, a zpráva OLAF podle žalovaného obsahuje dostatečně přesné a konkrétní údaje o překládkách předmětného zboží realizovaných v zóně volného obchodu Port Klang, které byly doprovázeny získáním nepravdivých osvědčení o původu zboží na základě nikdy nerealizovaných vývozů totožného zboží z hlavního celního pásma Malajsie.
7. Ohledně žalobcovy námitky dobré víry odkázal žalovaný na judikaturu jak soudů Evropské unie, tak českých, která se otázkou dobré víry a jejího vlivu na možnost nezaúčtování dlužného cla opakovaně zabývala. Uvedl, že dle čl. 220 odst. 2 písm. b) starého celního kodexu je nutné naplnění tří kumulativních podmínek: 1) chyba celních orgánů, 2) nemožnost jejího odhalení dobrověrně jednající osobou a 3) splnění všech podmínek při podání celního prohlášení touto osobou. Žalovaný přitom za nesplněnou shledal již první podmínku, tedy existenci chyby na straně celních orgánů. S odkazem na rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 15. 12. 2011 ve věci C-409/10 Afasia Knits Deutschland GmbH pak uvedl, že pokud byly orgány státu dovozu uvedeny vývozci v omyl, nelze vydání osvědčení původu považovat za chybu, jíž se dopustily samy tyto orgány. Uvedení v omyl pak mělo spočívat v promyšleném využití rozdělení předmětné agendy v Malajsii mezi tři samostatné orgány, Úřad pro město Port Klang, Malajsijskou královskou celní správu a Malajsijské ministerstvo mezinárodního obchodu (dále jen „MMOP“). Žalobcovi dodavatelé předstírali vývoz zboží z hlavního celního pásma Malajsie, ačkoliv toto zboží nikdy neopustilo zónu volného obchodu Port Klang. Na základě nepravdivých celních prohlášení o vývozu z hlavního celního pásma Malajsie (doklad K2 - pozn. soudu) pak získali od MMOP pravá, ale nepravdivá osvědčení o původu. Dle žalovaného je pak „*zcela zřejmé, že celní orgány v Malajsii si nemohly být vědomy toho, že předmětné zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení, když teprve na základě důkladného spárování všech údajů o pohybech zboží v bezcelní zóně s údaji o deklarovaných vývozech zboží z hlavního celního pásma Malajsie a o dovozech do evropské unie byl odhalen rozsáhlý systém podvodného získávání dokladů. (...) Aby šlo o chybu na straně celních orgánů, musí si být skutečností, že zboží naplňuje podmínky pro preferenční zacházení, vědom ten orgán, který vydává osvědčení původu.*“

Posouzení věci soudem

8. Krajský soud poté co zjistil, že žalobní návrh je věcně projednatelný, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného, tedy ke dni 8. 6. 2020 (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Zjištění soudu ze správního spisu

9. Mezi stranami je nesporné, že v Malajsii nedocházelo k výrobě perlinky z nebarvených pramenů, rovingů, příze, sekaných pramenů nebo skleněné vlny.
10. V důvodové zprávě ke zprávě OLAF zjistil soud popis systému dokumentů užívaných Malajsijskými orgány, přičemž řečený popis byl předmětnými orgány schválen coby přesný a zdejší soud z něj tedy vychází. V tomto popisu je uvedeno, že při dovozu zboží do zóny volného obchodu Port Klang (dále také „ZVO Port Klang“) je nutno podat buďto prohlášení ZB1 v případě, že zboží nemá opustit tuto zónu, nebo prohlášení K1 v případě, že zboží směřuje do hlavního celního pásma Malajsie. Z tohoto důvodu současná existence obou dokumentů nepřipadá v úvahu. Soud dále z řečené důvodové zprávy zjistil, že při vývozu zboží (které ZVO Port Klang neopustilo) z této zóny je nutno podat prohlášení ZB2 (na kterém musí být uvedeno číslo odpovídajícího ZB1). Naopak v případě, že je zboží vyváženo z hlavního celního pásma Malajsie, a to i pokud při tom prochází prostorem ZVO Port Klang, podává se prohlášení K2 a nikoli ZB2. Současná existence obou dokumentů k témuž kontejneru tedy nepřipadá v úvahu. Na základě právě uvedeného soud dospěl k následujícím zjištěním. Předně, u zboží, které nikdy neopustilo zónu volného obchodu Port Klang, nemohou existovat pravdivé dokumenty K2. U zboží dovezeného do hlavního celního pásma Malajsie k přepracování a následnému vývozu existují vždy jak doklady o vývozu (K2), tak doklady o dovozu (K1) do hlavního celního pásma Malajsie a současně neexistují ani doklady ZB1, ani doklady ZB2.
11. Ze zprávy OLAF a zejména pak jejích příloh č. 4, 8, 19, 20 a 21 soud zjistil údaje z evidencí Malajsijských úřadů (Úřadu pro město Port Klang a Malajsijské královské celní správy) týkající se kontejnerů zasílaných žalobci z přístavu Port Klang. Konkrétně pak soud zjistil existenci dokladů ZB2, na kterých je uvedeno mj. číslo párového dokladu ZB1, údaj o tom, že přepravované zboží je čínského původu (který je shodný s údajem na párovém ZB1) a rovněž číslo kontejneru, které je shodné s číslem kontejneru na celním prohlášení K2 o vývozu z hlavního celního pásma Malajsie do ČR. Dále z řečené zprávy (bod 3.2, části GOLD FIBERGLASS a GFTEX) soud zjistil, že spol. GOLD FIBERGLASS SDN.BHD. (dodavatel žalobce, dále jen „GOLD FIBERGLASS“) neuplatnila žádné dovozní celní prohlášení K1 na dovoz nezbytných surovin do Malajsie a spol. GFTEX FIBERGLASS MANUFACTURER SDN.BHD. (rovněž dodavatel žalobce, dále jen „GFTEX“) uplatnila dovozní celní prohlášení K1 jen v objemu cca 1/3 svých následných vývozu z hlavního celního pásma Malajsie dle dokladů K2. Na základě právě uvedeného soud dospěl k následujícím zjištěním. Předně sama existence vývozních celních prohlášení K2 a dokladů ZB2 k těm týmž kontejnerům vylučuje, aby byly obé doklady pravdivé. Neexistence dovozních celních prohlášení K1 na nepotaženou perlinku vylučuje pravdivost dokladů K2 za předpokladu, že mělo v hlavním celním pásmu Malajsie docházet k potažení perlinky dovezené z ČLR. Při potažení perlinky v ZVO Port Klang by pak pravdivé doklady K2 nikdy nevznikly, neboť perlinka by ZVO Port Klang neopustila.
12. Ze zprávy OLAF pak zdejší soud rovněž zjistil, že MMOP vydává potvrzení o původu mj. na základě dokladů K2, a tedy nepravdivé informace na tomto dokladu mohou vést k vydání pravého, ale nesprávného potvrzení o původu.

K otázce prekluze

13. Podle ustanovení čl. 221 odst. 4 starého celního kodexu: *[v]znikne-li celní dluh v důsledku činu, který byl v době, kdy byl spáchán, trestný, může být výše dluhu sdělena dlužníkovi za podmínek stanovených platnými předpisy i po uplynutí tříleté lhůty zmíněné v odstavci 3.*
14. Podle ustanovení § 265 celního zákona *„[v]znikl-li celní dluh, jehož výše může být sdělena dlužníkovi i po uplynutí lhůty stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie, v důsledku činu, který v době, kdy byl spáchán, mohl být důvodem pro zahájení trestního řízení, lze tento celní dluh vyměřit dlužníkovi do 10 let ode dne vzniku celního dluhu.“*
15. Krajský soud se nejprve zabýval otázkou, zda úprava obsažená v § 265 celního zákona odpovídá úpravě článku 221 odst. 4 starého celního kodexu, který prodloužení tříleté prekluzivní lhůty spojuje s trestností činu, který je příčinou dluhu, přičemž úprava celního zákona desetiletou prekluzivní lhůtu podmiňuje spácháním činu, pro které mohlo být zahájeno trestní stíhání. K otázce povahy činu, způsobující vznik celního dluhu, a orgánu, který je oprávněn k úvaze o trestní povaze tohoto činu, se vyjádřil SDEU v rozhodnutí ze dne 18. 12. 2007, č. j. C-62/06, a to tak, že ke kvalifikaci tohoto jednání jsou příslušné orgány, které *„z důvodu takového jednání nemohly dlužné clo vybrat a hodlají přikročit k jeho výběru dodatečně“* (bod 22 rozhodnutí). O činu (jednání) nemusí být rozhodnuto v trestním řízení, dokonce ani trestní řízení nemusí být zahájeno, stačí, aby *„jednání mohlo být předmětem trestního stíhání před soudem“*, což vyplývá i z porovnání jazykových verzí článku 221 odst. 4 starého celního kodexu (viz bod 24 odůvodněn citovaného rozhodnutí SDEU).
16. Shodně uzavřel i NSS v rozsudku ze dne 28. 2. 2019, č. j. 45 Af 26/2016 – 60: *„pro účely prolomení základní tříleté prekluzivní lhůty podle čl. 221 odst. 3 celního kodexu a následnou aplikaci § 265 starého celního zákona je dostačující pouhé podezření, že žalobkyně takový čin spáchat mohla. Správní orgány v celním řízení ostatně ani nemohou rozhodovat o vině (resp. trestu) za trestné činy; to mohou podle článku 40 odst. 1 Listiny základního práv a svobod činit pouze soudy (§99 d. ř.). (...) Úvahy žalovaného směřující k tomu, zda v dané věci lze spatřovat důvodné podezření, že žalobkyně trestný čin zkrácení daně, poplatku a jiné povinné platby, a to alespoň ve formě nepřímého úmyslu (tedy že žalobkyně věděla, že může krádit clo, a byla s tím srozuměna) spáchat mohla či nikoli, které žalobkyně označuje za „nepřípustné dedukce“, jsou proto zcela na místě.“*
17. Z uvedeného vyplývá, že žalovaný byl oprávněn učinit si úsudek o tom, zda jednání, v jehož důsledku vznikl dluh, samostatně a nebyl odkázán na činnost orgánů činných v trestním řízení. Současně k prodloužení prekluzivní lhůty na deset let postačí, aby výsledkem úvahy žalovaného by závěr o tom, že jednání, které vedlo k celnímu dluhu, mohlo být důvodem zahájení trestního stíhání, aniž by bylo nutné, aby trestní stíhání skutečně bylo zahájeno.
18. Žalovaný v napadeném rozhodnutí (na straně 13) předložil logickou úvahu, že jeden kontejner nemůže být vyvezen naráz ze dvou různých celních pásem (hlavního Malajsijského celního pásma dle dokladů K2, resp. zóny volného obchodu Port Klang dle dokladů ZB2). Skutečnost, že zboží neopustilo zónu volného obchodu, je přitom zřejmá již ze samé existence párových dokladů ZB1/ZB2 a žalobce ani netvrdí, že by zboží tuto zónu opustilo či, že by se v ní snad nikdy nenacházelo. Přesto je na výstupních dokladech ze zóny volného obchodu Port Klang (ZB2) uvedena jako země původu ČLR a nikoliv

Malajsie, kdy o malajsijský původ zboží dle žalobce jeho dodavatelé svým snažením usilovali a tento byl také deklarován v celním řízení. Na základě právě popsaného pak žalovaný zcela oprávněně dospěl k závěru, že na základě zjištěného skutkového stavu by mohlo být zahájeno trestní řízení a to pro podvod spáchaný na žalobci, nebo pro zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby žalobcem.

19. Soud má tedy hypotézu ustanovení § 265 celního zákona za naplněnou, neboť důvodné podezření, že celní dluh vznikl v důsledku činu, který by mohl být důvodem pro zahájení trestního řízení, tu je. Důvodnost takového podezření je založena již samotnou existencí výše zmíněného rozporu v dokladech, který by v případě žalobcem uváděné skutkové verze (přepracování přímo v ZVO Port Klang) nenastal, neboť doklady K2 by vůbec neexistovaly. Soud dodává, že pro uplatnění řečeného ustanovení není podstatné, zda se na takovém činu žalobce podílel či nikoliv, ani zda existuje rovněž jiná skutková varianta, pokud tato nečinní takové podezření nedůvodným. Za tohoto stavu pak nepřekludovalo právo žalovaného vyměřit žalobci celní dluh.

K otázce kvality zjištění skutkového stavu

20. Ze správního spisu soud zjistil, a není to ani mezi stranami sporné, že žalovaný vycházel za účelem zjištění skutkového stavu takřka výhradně ze zprávy OLAF a jejích příloh. V tomto postupu shledával žalobce pochybení.
21. Vzhledem ke skutečnosti, že v minulosti byl přístav Port Klang dějištěm podvodných aktivit, které se svým průběhem nelišily od žalovaným předestřenému skutkovému stavu v nyní řešené věci, existuje stran průkaznosti zprávy OLAF bohatá judikatura NSS utvořená na specifických podmínkách malajsijské dokumentace.
22. Podle rozsudku NSS ze dne 7. 12. 2016, č. j. 10 Afs 216/2016: „[j]udikatura se opakovaně vyjádřila k pravomoci OLAF a k povaze jím vydávaných zpráv. Dovodila, že zpráva OLAF, třebaže není zprávou konečnou, je důkazem přípustným v řízení (viz např. rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 Afs 44/2011-85, body 14 násl., věc OLPRAN). Toho si je vědoma i stěžovatelka, nicméně dodává, že v konkrétním případě nemůže být důkazní hodnota zprávy OLAF dostatečná, jelikož z ní nevyplývá provázanost s konkrétním zbožím dováženým stěžovatelkou. S uvedenou námitkou zdejší soud nesouhlasí. OLAF ve zprávě informuje o přehledech ZB-1 a ZB-2, které zaznamenávají vstupy do a výstupy z volné obchodní zóny Port Klang v Malajsi. (...) Nejvyšší správní soud konstatuje, že záznamy přístavu Port Klang zobrazují spárované přehledy ZB-1 a ZB-2. Z toho vyplývá, že zboží v přehledech uvedené bylo do svobodného pásma malajského přístavu Port Klang dovezeno a totožné zboží bylo poté vyvezeno ze svobodného pásma pryč. Jednalo se tedy o pouhou překládku a zboží si ponechalo deklarovaný čínský původ. (...) Stěžovatelka namítá, že informace uvedené ve zprávě OLAF jsou neprůkazné, jedná se o pouhý tabulkový soupis položek. OLAF měl doložit další listinné důkazy či provést výslech jeho pracovníků, (...) Jedná se o záznamy, které OLAF získal přímo od oficiální autority-malajského orgánu Port Klang, který je odpovědný za dohled nad obchodními aktivitami v rámci svobodného pásma, přístavu Klang. Tabulky jsou vedeny na základě vstupních a výstupních prohlášení. Tato prohlášení se podávají elektronicky či na tiskopisech a jsou následně evidována v příslušných evidencích ZB. V takovém případě nemůže být o původu informací obsažených v tabulce pochyb a požadavek na doplnění dalších důkazů je dle zdejšího soudu nadbytečný (srov. obecně rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2008, čj. 8 Afs 81/2007-42). Stěžovatelka také tvrdí, že zpráva OLAF je jediným osamoceným důkazem, který nemůže být

podkladem pro dostatečné zjištění skutkového stavu věci. Judikatura zdejšího soudu však v případech s obdobným skutkovým stavem, ve kterých se zpráva OLAF rovněž opírala zejména o přehledy ZB-1, ZB-2 poskytnuté přístavem Port Klang, dovodila, že skutkový stav je dostatečný k prokázání čínského původu zboží (viz např. rozsudky NSS ze dne 11. 7. 2012, čj. 2 Afs 41/2012-30, body 11 a 12, nebo ze dne 29. 1. 2014, čj. 1 Afs 95/2013-43, bod 26, vše ve věci kasační stížnosti společnosti OLPRAN).“

23. Právě citovaný rozsudek NSS lze dle názoru zdejšího soudu plně vztáhnout i na nyní projednávanou věc a uzavřít, že zpráva OLAF je dostatečně konkrétní, kdy takovou ji činí zejména informace uvedené v jejích přílohách. V těchto přílohách (jak soud zjistil ze správního spisu, jehož součástí je i zpráva OLAF včetně příloh č. 4, 8, 19, 20 a 21) jsou uvedeny spárované seznamy dokladů s čísly kontejnerů, hmotnostmi, odesilatelí a příjemcem (žalobcem), které jsou ve svém souhrnu dostatečně vypovídající. Právě pro tuto svou kvalitu pak ob stojí jako prakticky jediný důkaz. Ani žalobcem vytýkaná skutečnost, že žalovaný ani OLAF nepracovali s originály dokladů, není důkazní hodnotě této zprávy na závadu, jak se podává ze závěru citované pasáže.
24. Žalobce dále namítal, že autoři zprávy vycházeli z výpovědi osoby, která byla v okamžiku návštěvy pracovníků OLAF přítomna v uzavřené provozovně a prohlásila se za zástupce vývozce, aniž by byla ověřena její totožnost a oprávnění jednat jménem vývozce. Žalobce rovněž nemohl být výsledkům přítomen a následně byl ze zprávy OLAF seznámen toliko s jejich shrnutím. Z tohoto důvodu má pak žalobce závěry autorů zprávy plynoucí z těchto výpovědí za nepřezkoumatelné a nezpůsobilé k důkazu.
25. Z rozhodnutí evropského ombudsmana č. 1560/2010/(LM)FOR se podává, že vnitrostátní vyšetřující orgány mohou informace poskytnuté jim úřadem OLAF volně zhodnotit a na základě tohoto zhodnocení pak zvolit postup nezbytný k zajištění práv žalobce. Sám OLAF tuto povinnost ze stejného důvodu nemá.
26. V nyní řešené věci sice OLAF provedl žalobcem vzpomínané výsledky, nicméně žalovaný ani orgán prvního stupně na těchto své rozhodnutí nezaložily. Místo toho vyšly zejména z evidencí dokladů v řečených přílohách zprávy OLAF. O namítaných výpovědích pak přímo uvedly, (na str. 20 napadeného rozhodnutí) v případě B. L., že tento: „*vyšetřovatelům vysvětlil, resp. potvrdil dřívější zjištění (...) uvedenou výpovědí nebylo vyvráceno zjištění mise OLAF, že předmětné zboží (...) bylo pouze přeloženo.* Tedy, že z výpovědi řečené osoby nezískal OLAF žádnou novou relevantní informaci. V případě R. L. pak žalovaný uvedl: „*[v]zhledem k tomu, že v řízení bylo bez důvodných pochybností prokázáno, že předmětné zboží nebylo vůbec dovezeno na území Malajsie, ale bylo pouze přeloženo v zóně volného obchodu Port Klang (...) odvolací orgán neví o skutečnosti, kterou by měl opakovaný výsledek představitele výrobní společnosti z Malajsie v případě předmětných dovozních operací objasnit.*“ Jelikož tedy vnitrostátní vyšetřující orgány zhodnotily informace poskytnuté jmenovanými osobami jako nerelevantní a nezaložily na nich své rozhodnutí, nebylo třeba k zajištění práv žalobce výsledky s jeho osobní účastí provést.
27. K námitce žalobce, že se žalovaný nedostatečně zabýval přítomností výrobních strojů v závodech v Malajsii, soud uvádí, že toto pochybení v napadeném rozhodnutí neshledal. Pro řešení této otázky je třeba nejprve zodpovědět, jak je zde rozděleno mezi strany důkazní břemeno.

28. Podle § 92 odst. 3 z. č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „d. ř.“): *„[d]aňový subjekt prokazuje všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v žádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních.“*
29. Podle § 92 odst. 5 písm. c) d. ř.: *„[s]právce daně prokazuje skutečnosti vyvracející věrohodnost, průkaznost, správnost či úplnost povinných evidencí, účetních záznamů, jakož i jiných záznamů, listin a dalších důkazních prostředků uplatněných daňovým subjektem.“*
30. Žalobce zde původně (při podávání celních prohlášení) prokazoval malajsijský původ zboží (tedy jednu ze skutečností, které byl povinen uvádět) pomocí osvědčení původu vydaných MMOP. Celní orgány následně prokázaly skutečnosti vyvracející věrohodnost těchto listin. To učinily předně tím, že pomocí tabulek spárovaných dokladů ZB1/ZB2 a K2 zjistily, že k jednomu a těm též kontejnerům existuje vícero vzájemně se vylučujících dokladů, přičemž doklady ZB1 a ZB2 výslovně uvádějí jako zemi původu ČLR a jako příjemce žalobce, a tyto jsou tedy v přímém rozporu s potvrzením o původu zboží vydané MMOP. Žalovaný dále uvedl, že proti pravdivosti osvědčení o původu svědčí rovněž skutečnost, že jeden z žalobcových dodavatelů, spol. GOLD FIBERGLASS, neuplatnila dle zprávy OLAF žádné dovozní celní prohlášení K1 na dovoz nezbytných surovin do Malajsie. Za tohoto stavu nelze než konstatovat, že osvědčení o původu jsou v rozporu s ostatními zjištěnými skutečnostmi a žalovaný tak unesl důkazní břemeno stran jejich nevěrohodnosti. Bylo pak následně na žalobci, aby původ zboží prokázal jinými důkazy.
31. Právě popsaná zjištění týkající se přímo kontejnerů určených žalobci a jím předložených osvědčení o původu jsou pak pořítkem závěrů zprávy OLAF a konkrétních dodávek žalobci, jehož absenci žalobce rovněž napadal. Ze stejného důvodu pak není podstatné, zda žalobcovi dodavatelé dodávali rovněž zboží s malajsijským původem, neboť z výše popsaných dokladů ZB2 je zřejmé, že předmětem konkrétních dodávek žalobci bylo zboží původní v ČLR.
32. Námitky týkající se skutkového stavu nejsou tedy důvodné.

K otázce dobré víry žalobce

33. Jako poslední žalobní bod vznesl žalobce otázku své dobré víry, jak je podrobně uvedeno v bodě 4. tohoto rozsudku.
34. Podle ustanovení čl. 97l odst. 5 nařízení 2454/93 příslušné orgány (zde MMOP): *„[p]ro účely ověření, zda produkt, pro který je vyžádáno osvědčení o původu zboží na tiskopise A, splňuje příslušná pravidla původu, mají příslušné vládní orgány právo požádat o veškeré dokumentární důkazy nebo provést jakoukoli kontrolu, kterou považují za vhodnou.“*
35. Podle ustanovení čl. 220 odst. 2 písm. b) starého celního kodexu platí, že: *„[s]e dodatečné zaúčtování neprovede, pokud částka cla dlužného ze zákona nebyla zaúčtována následkem chyby ze strany celních orgánů, kterou nemohla osoba povinná zaplatit clo rozumným způsobem zjistit, a pokud tato osoba jednala v dobré víře a dodržela všechna ustanovení platných předpisů týkající se celního prohlášení. Pokud byl preferenční status zboží zjištěn na základě systému správní spolupráce s orgány třetí země, považuje se vydání potvrzení těmito orgány v případě, že se ukáže jako nesprávné, za chybu, kterou nebylo možné rozumným způsobem zjistit ve smyslu prvního pododstavce. Vydání nesprávného potvrzení však není chybou, je-li potvrzení založeno na nesprávném popisu skutečností podaném vývozcem, není-li*

zřejmé, že orgány vydávající potvrzení si byly vědomy nebo si měly být vědomy toho, že zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení. Osoba povinná zaplatit clo se může odvolat na dobrou víru, pokud je schopna prokázat, že v období dotýčných obchodních operací jednala s náležitou péčí, aby zajistila splnění všech podmínek pro preferenční zacházení.“

36. Podle rozsudku Soudního dvora ze dne 16. 3. 2017, č. j. C-47/16: „[j]estliže celní orgány státu vývozu pochybily, když vydaly osvědčení o původu zboží na tiskopise A“, a tato chyba je způsobena nesprávností informací poskytnutých těmto orgánům vývozcem, zejména pokud jde o skutečný původ nákladů nebo hodnotu součástí, z nichž se skládá dotčené zboží, nemůže se dovozce podle tohoto ustanovení, odvoláváje se na svou dobrou víru, dovolávat legitimního očekávání, aby se bránil dodatečnému zaúčtování dovozního cla, ledaže je zřejmé, že si celní orgány státu vývozu byly vědomy nebo si měly být vědomy toho, že příslušné zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.“
37. Žalovaný k otázce dobré víry žalobce, konkrétně k nesplnění první podmínky dle výše uvedeného ustanovení, tedy k neexistenci chyby celních orgánů, v napadeném rozhodnutí uvedl: „[j]ak již bylo uvedeno výše, celní orgány s velkou mírou jistoty v řízení prokázaly, že předmětné zboží má s největší pravděpodobností původ v Čínské lidové republice. Je tedy zřejmé, že popis skutečností o malajsijském úvodu zboží, který podal výrobce MMOP v žádostech o vydání osvědčení původu na tiskopisu FORM A byl nesprávný a nemohlo se tak jednat o chybu celních orgánů ve smyslu čl. 220 odst. 2 písm. b) celního kodexu.“
38. V rozsudku Soudního dvora ze dne 9. 3. 2006, č. j. C-293/04 Soudní dvůr na otázku, koho tíží důkazní břemeno stran skutečnosti, že si celní orgány vydávající osvědčení byly zjevně vědomy, nebo si měly být vědomy, že zboží nesplnilo podmínky, odpověděl následovně: „[v] tomto ohledu stačí uvést, že důkazní břemeno (...) nese osoba, která uplatňuje výjimku obsaženou ve třetím pododstavci, in fine, čl. 220 odst. 2 písm. b) celního kodexu.“
39. Podle rozsudku Soudního dvora ze dne 15. 12. 2011, č. j. C-409/10: *Pokud byla zmíněná osvědčení založena na chybných prohlášeních vývozce, první ze tří výše uvedených kumulativních podmínek není splněna, a tudíž musí být proveden dodatečný výběr dovozního cla, není-li zřejmé, že orgány vydávající takováto osvědčení si byly vědomy nebo si měly být vědomy toho, že zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení. (...) Komise a italská vláda však správně uvedly, že pokud byly orgány státu vývozu uvedeny vývozci v omyl, nelze osvědčení EUR.1 považovat za chybu, již se dopustily samy tyto orgány. V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že právo na neprovedení dodatečného výběru cla vzniká pouze v důsledku chyb, jež lze přičíst aktivnímu jednání příslušných orgánů. Při neexistenci takovéto chyby čl. 220 odst. 2 písm. b) celního kodexu neumožňuje osobě povinné zaplatit clo dovolávat se legitimního očekávání (viz zejména výše uvedené rozsudky Faroe Seafood a další, body 91 a 92, jakož i rozsudek Agrover, bod 31).*
40. Žalobce pak výslovně možnost pochybení tvrdí (byť zřejmě z důvodu procesní opatrnosti toliko jako možnost), když uvádí: „[v] daném případě by šlo o pochybení celního orgánu Malajsie, na jehož základě bylo vydáno osvědčení o původu zboží. Pokud by totiž z dokladů ZB1 a ZB2 skutečně tak jednoznačně vyplývalo, že zboží pochází z Číny, jak se snaží tvrdit žalovaný, je otázka, zda malajsijské orgány nepochybily, pokud předmětná osvědčení vydaly.“ Jmenovitým označením evidencí ZB1/ZB2, pak dle názoru soudu žalobce splnil svou povinnost důkazní, neboť důkazy k prokázání svých tvrzení označil. Skutečnost, že je

sám žalobce považuje za nedostatečné, pak nemůže hrát roli, neboť jejich hodnocení přísluší soudu. Předkládat je nebylo třeba, neboť příslušnými údaji žalovaný disponoval, byvše tyto obsahem příloh zprávy OLAF.

41. Podle rozsudku NSS ze dne 7. 5. 2014, č. j. 1 Afs 117/2013 – 39: *[z] uvedené judikatury nesporně plyne, že „chybu“ způsobenou samotným příslušným orgánem státu vývozu při vydání osvědčení, resp. nesprávnost průvodního osvědčení lze spatřovat jen ve skutečnostech vážících se k podkladům pro přiznání preferenčního původu zboží a údajům o zboží. Platí pak, že byl-li popis skutečností podaný vývozcem správný, vydání nesprávného osvědčení je „chybou“. Naopak nesprávné jednání nebo chyba vývozce je rizikem osoby povinné zaplatit clo a nemůže být považována za nepředvídatelnou chybu; dovozce musí učinit vhodná opatření proti riziku jejich nesprávného počínání (viz stanovisko generální advokátky Kokott ze dne 8. 9. 2005, ve věci Beemsterboer Coldstore Services, C-293/04, bod 51). Rovněž obrácení důkazního břemene v případě, že vývozcem nesplnil své povinnosti, je také v souladu se zájmem EU zabránit nesrovnalostem a podvodům při dovozu zboží do preferenčního systému (viz tamtéž).*
42. Citovaná judikatura vyložila pojem chyby v ustanovení čl. 220 odst. 2 písm. b) starého celního kodexu značně restriktivně a rozdělila možná pochybení na ta, která jsou důsledkem aktivního jednání celních orgánů, a ta, která důsledkem takového jednání nejsou. Skutečnost, že se úřad nechal uvést v omyl nepravdivými informacemi poskytnutými mu vývozcem zboží, pak dle této judikatury spadá do druhé řečené skupiny.
43. Právě k takové situaci pak došlo, dle zjištění soudu ze správního spisu, neboť vývozcem předložil pro získání osvědčení o původu zboží od MMOP i celní prohlášení o vývozu zboží z hlavního celního pásma Malajsie (K2). Do tohoto celního pásma se však předmětné zboží nikdy nedostalo, a to zejména dle evidence dokladů ZB1/ZB2 vedené Úřadem města Port Klang. Pro řečené rovněž svědčí skutečnost, že spol. GOLD FIBERGLASS neuplatnila dle zprávy OLAF žádné dovozní celní prohlášení K1 na dovoz nezbytných surovin do Malajsie. Řečený doklad K2 předložený vývozcem při žádosti o osvědčení o původu tedy byl s to uvést řečený orgán v omyl, neboť obsahoval nepravdivé informace svědčící pro výrobu zboží v hlavním celním pásmu Malajsie. Byl totiž způsobilý vzbudit dojem, že zboží bylo před svým vývozem situováno v hlavním celním pásmu Malajsie, kde mohlo získat malajsijský původ, a že onen doklad K2 vznikl za účelem vývozu zboží z tohoto pásma.
44. Za této situace pak žalovaný zcela správně nepřistoupil k aplikaci ustanovení čl. 220 odst. 2 písm. b) starého celního kodexu, neboť není splněna již první z kumulativně jím vyžadovaných podmínek, a to chyba celních orgánů. Výše uvedené se nijak nedotýká případné existence dobré víry žalobce, pouze to v řešeném případě vede k tomu, že se tento nemůže své dobré víry dovolat za účelem odvrácení dodatečného stanovení cla. Ani tato žalobní námitka tak není důvodná.
45. Ve shodě s výše citovaným rozsudkem NSS ze dne 7. 5. 2014, č. j. 1 Afs 117/2013 – 39 pak zdejší soud dodává, že bylo na žalobci, jakožto profesionálovi v oblasti přeshraničního obchodu, aby se s rizikem možného podvodného jednání svých dodavatelů vhodnými smluvními mechanismy vypořádal, či aby mu předešel například osobní kontrolou na místě.

Závěr a náklady řízení

46. Jelikož zdejší soud shledal nedůvodnými všechny žalobní námitky, zamítl výrokem I. tohoto rozsudku žalobu jako nedůvodnou dle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.
47. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, kterému však v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 28. července 2021

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu